

VAN DE REDACTIE

Op blz. 2 van de Januari-aflevering 1941 heeft de Redactie mededeeling gedaan van de namen van een negen-tal schrijvers, die als vaste medewerkers in het M.A.B. bijdragen over bedrijfs-economische onderwerpen zullen publiceeren. Tot onze spijt is uit deze vermelding de naam van een der vaste medewerkers weggevallen. Ook de heer *Dr A. Meij*, Chef van de Economische Afdeling der P.T.T. te Den Haag, is tot den kring van bedoelde vaste medewerkers toegetreden. Zijn naam stond wel reeds vermeld op den omslag.

DE FUNCTIE VAN DEN MEDEWERKER

door T. Keuzenkamp

De functie van den medewerker op een accountantskantoor is voor zoo-verre mij bekend een functie die in andere vrije beroepen niet wordt aangetroffen. De advocaat en de arts b.v. die hun praktijk zoo zien uitgroeien dat zij niet meer in staat zijn die zelf geheel te beheerschen assumeeren zich niet een gepromoveerde ondergeschikte die onder hun naam en voor hun rekening een deel van de praktijk doet, maar sluiten een belangengemeenschap waarbij de een bij den ander te rade kan gaan, doch ieder naar buiten optreedt met volledige verantwoordelijkheid voor eigen werk of zij verwijzen naar een collega wiens praktijk nog wat uitbreiding van noode heeft. Zoo niet de accountant. Ziet hij zijn praktijk groeien boven een bepaalden omvang dan assumeert hij zich een anderen accountant als ondergeschikte en heeft naar zijne meening dan weer expansieruimte voor de naaste toekomst; expansie in een wat verder gelegen toekomst denkt hij voorloopig op overeenkomstige wijze meester te worden. Eerst na langen tijd denkt hij over de mogelijkheid aan zijn kantoor een gelijkgerechtigden „firmant” te verbinden.

De functie van den medewerker is niet naar analogie van andere beroepen ontstaan. Hieruit en uit het feit dat het accountantsberoep een betrekkelijk jong beroep is, is wellicht te verklaren dat omtrent deze functie nog zoo menig verschil van inzicht bestaat; dat de eene accountant verwonderd kan zijn over de meerdere of mindere bevoegdheid aan den medewerker verleend of over de meerdere of mindere verantwoordelijkheid die de medewerker krijgt te dragen. Men hoort onderscheidingen als medewerkers tot teekenen bevoegd en medewerkers niet tot teekenen bevoegd, medewerkers met speciale procuratie en met algemeene procuratie, medewerkers die het recht hebben de „firma” te verbinden en medewerkers die dit recht missen; men spreekt naast medewerkers van verantwoordelijke medewerkers en nog meer; ik heb zelfs eens een circulaire gelezen over medewerkers die met de leiding van een deel van een kantoor belast waren.

Verschillende vragen rijzen te dien aanzien. Ten eerst: wat is een medewerker feitelijk, ten tweede: heeft hij in de organisatie van het kantoor een logische functie, ten derde: zijn alle voormelde onderscheidingen en verschillen met dezen functie in overeenstemming?

Als medewerker op het accountantskantoor zie ik de aan dat kantoor verbonden accountant die nadrukkelijk als medewerker van dat kantoor is aangewezen. Niet alleen door het behalen van het accountantsdiploma wordt de op een accountantskantoor werkzame assistent tot medewerker:

daartoe dient een uitdrukkelijke aanwijzing. Heeft deze aanwijzing plaats gehad, dan treedt in de organisatie van het kantoor een wijziging in die zoowel naar buiten, d.w.z. tegenover het maatschappelijk verkeer, als naar binnen, d.w.z. binnen het kantoor zelf, haar invloed doet gelden.

Naar buiten is het niet alleen de accountant meer die de verantwoordelijkheid draagt. Hij die een accountant als zijn medewerker aan de maatschappij voorstelt, beoogt daarmee iets anders dan wanneer hij denzelfden man als assistent presenteert; hij beoogt daarmee den man op een hooger plan te stellen, hem te sieren met het etiket van gelijkwaardige in de beroepsuitoefening en noodigt daarmee als het ware de maatschappij uit hem een overeenkomstig vertrouwen te schenken als hij zelf geniet. Zelfs indien hij dit niet zou willen zou het der maatschappij in geen enkel opzicht euvel te duiden zijn wanneer zij deze opvatting zou huldigen en hiermede heeft de accountant te rekenen.

Naar binnen is het ook niet alleen de accountant meer die de volle verantwoordelijkheid draagt; hij deelt die in feite met den medewerker. Toch mag hij diens werk niet los zien van het zijne. Afhankelijk van de meerdere of mindere ervaring, van de karaktereigenschappen van den medewerker, zal hij zijn zorgen over diens werk zoo ver uitstrekken als noodig is om te maken dat het vertrouwen dat hij als het ware van het maatschappelijk verkeer voor den medewerker heeft gevraagd niet zal worden beschaamd. Zoo zal dus op hem de plicht rusten den medewerker zoo te vormen dat hij dit vertrouwen ten volle waardig blijkt. Hij zal hem vooral in den eersten tijd slechts die opdrachten ter uitvoering geven waarvoor hij meer dan ten volle berekend is om na gestadige opklimming hem voor moeilijker taken te stellen.

De functie die de medewerker op deze wijze te vervullen krijgt is een functie van vervanging van den accountant zelf in die gevallen waarin deze hem daarvoor aanwijst.

Deze functie ligt ook in den ontwikkelingsgang die het accountantsberoep heeft genomen. Stond men oorspronkelijk sterk op het standpunt dat het accountantsberoep een bij uitstek persoonlijk beroep is gelijk dat der artsen, men heeft dit standpunt moeten verlaten omdat gebleken is dat het bedrijfsleven los van den persoon, meer en meer gesteld bleek op kantoren met een bepaalde reputatie. In dezen gedachtengang past het grootere als een eenheid naar voren tredende kantoor met meerdere firmanten; maar in dezen gedachtengang past ook de functie van den medewerker bij grootere zoowel als bij kleinere kantoren. Zoo gezien is de medewerkersfunctie een logische functie. Zij is als het ware van de firmantenfunctie slechts te onderscheiden doordat zij de verantwoordelijkheid wat meer beperkt tot den eigen arbeid en door haar verschil in economisch en juridisch karakter; uit het oogpunt van beroepsuitoefening en beroepsverantwoordelijkheid staat zij met de functie van den firmant op één lijn.

Is nu het maken van onderscheidingen tegenover de buitenwereld in bevoegdheden en verantwoordelijkheid te verdedigen?

Naar mijne overtuiging niet. Deze onderscheidingen zijn bedoeld te werken tegenover het verkeer; indien dit niet de bedoeling is heeft die publicatie geen doel. Het verkeer zal den medewerker zien als een volkomen bevoegde en zal de subtiele onderscheidingen niet waardeeren. Indien de firmant meent die bevoegdheid te moeten beperken dan is dit een zaak van interne organisatie van het kantoor waarbij dan de positie van den medewerker naar buiten ongerept moet blijven. Het verkeer waarin men den medewerker functioneel introduceert voor deze vraag-

stukken te stellen is een fout die de positie van den medewerker schaadt en een minder goed denkbeeld geeft van de organisatie van het beroep in zijn geheel.

Uit het voorgaande vloeit voort dat aan den medewerker op het accountantskantoor andere eischen gesteld mogen en moeten worden dan aan den eersten assistent met een accountantsdiploma. Welke die eischen zijn zal iedere public-accountant zelf kunnen vaststellen; hier ter plaatse zij er, in het bijzonder ten behoeve van studeerenden, slechts op gewezen.

DE BALANSWAARDEERING VAN EFFECTEN VAN BELEGGINGSMAATSCHAPPIJEN

door J. Voet

I.

Nu hier te lande grootere belangstelling is ontstaan voor beleggingsmaatschappijen kan het van beteekenis zijn, eenige aandacht te wijden aan een voor deze instellingen belangrijk vraagstuk, namelijk de balanswaardeering der effecten.

Zooals bekend is, bestaat het bedrijf van een beleggingsmaatschappij uit het investeren van de, door plaatsing van aandeelen of opgenomen leeningen verkregen, middelen in effecten. Deze effecten, gewone aandeelen, preferente aandeelen en obligaties, werpen dividend en rente af. Deze baten vormen in de eerste plaats het inkomen van de beleggingsmaatschappij. Daarnaast tracht de leiding van een dergelijke vennootschap dit inkomen te verhoogen, door aangekochte effecten met winst van de hand te doen.

Op het eerste gezicht is de balanswaardeering der effecten van een beleggingsmaatschappij een zeer eenvoudige aangelegenheid. Aangezien in den regel alleen ter beurze genoteerde fondsen worden aangekocht, is van vrijwel alle effecten een beurskoers op den dag van balanswaardeering, of op een der dagen voorafgaande aan den dag van balanswaardeering, beschikbaar. In deze beurskoers is het oordeel omtrent de waarde van het betrokken effect van een groot aantal personen uitgedrukt. Deze koers kan dus gelden, zoo redeneert men vaak, als objectieve maatstaf. Blijkt de som van de waarde van de verschillende effecten, dat is dus de waarde van de portefeuille, volgens de beurskoersen hooger te zijn dan de kostprijs, dan is er een waardestijging van het bezit ontstaan, welke toename niet als winst kan worden beschouwd en dus vanzelfsprekend niet in aanmerking komt om te worden uitgekeerd. Blijkt daarentegen de waarde van de portefeuille gemeten aan de beurskoersen lager te zijn dan de aanschaffingswaarde, dan heeft intering van het vermogen van de vennootschap plaatsgevonden. Deze intering is verlies en moet dus in mindering gebracht worden van het ontvangen inkomen of van de gevormde reserve. Is het verlies grooter dan het inkomen of de reserve, dan heeft de vennootschap in totaal verlies geleden en mag dus in het geheel geen winstuitkeering plaatsvinden.

II.

Tegen bovenstaande methode zijn echter op theoretische en practische gronden bezwaren aan te voeren. Het theoretische bezwaar richt zich voornamelijk tegen het direct als verlies afboeken van een waardevermindering van de effectenportefeuille, op grond van een vergelijking van